

Julkaisutiedonkeruun yhteistyöryhmän kokous 25.01.2022

Aika: ti 25.01.2022 klo 13-15

Paikka: <https://cscfi.zoom.us/j/667471337>

Kokousmerkintä: <https://wiki.eduuni.fi/x/Lp3fDg>

Tallenne: (poikkeuksellisesti puuttuu)

Asialista

1. Kokouksen avaus

2. Asialistan hyväksyminen

3. Käsiteltävät asiat

- **Tiedonkeruukäsikirja 2021**

(Ks. myös: [Julkaisutiedonkeruun ohjeistus tutkijoille 2021](#))

Mukana Jukka Haapamäki / OKM

- Käsikirjan voimaantulo: Tiedonkeruun käsikirja koskee tilastovuodelta 2021 kerättäviä tietoja. Ks. kuitenkin [sääntöjen voimaantuloon](#) lisätty klausuuli:

"Mikäli tiedonkeruun määritelmiin tulee muutos aikaisempaan tai tiedonkeruuseen uusi muuttuja, sovitaan näistä muutoksista pääsääntöisesti ennen ko. tiedonkeruuvuoden alkamista. Mikäli tiedonkeruun määritelmiä tarkennetaan esimerkiksi korkeakoulujen kysymysten johdosta tai tiedonkeruun asiantuntijaryhmien taholta, korkeakoulun pitää ottaa uudet määritelmät käyttöön viimeistään määritelmän tarkentumista seuraavana tiedonkeruuvuotena mutta tarkentuneita määritelmiä voi noudattaa myös välittömästi. Jos esimerkiksi jotain julkaisutiedonkeruun määritelmää tarkennetaan vuoden 2021 syksyllä julkaistavassa tiedonkeruukäsikirjassa (joka koskee vuoden 2022 keväällä kerättäviä tilastovuoden 2021 tietoja), niin nämä muutokset voi ottaa käyttöön jo vuoden 2021 julkaisuja koskien tai viimeistään vuoden 2022 julkaisuja koskien."

- **3.2.2.8 Vertaisarviointi**

- *Myös vertaisarvioituilta kokoomateosartikkeleilta (A3) edellytetään, että arvioitsija on ulkopuolinen ja kirjoittajasta riippumaton (ei kirjan toimittaja eikä toimituskunta). Lisäksi myös tieteellisiltä erillisteoksilta (C1) ja kokoomateoksilta (C2) edellytetään vertaisarviointi (kokoomateos voi sisältää myös arvioimattomia osia, mutta on pääosin arvioitu). Riippumattomien asiantuntijoiden suorittamaa vertaisarviointia (peer review) ei pidä sekoittaa toimitukselliseen arviointiin (editorial review), jossa arvioidaan tekstin sopivuutta mm. kokoomateoksen muuhun sisältöön. Myöskään toisen samaan kirjaan kirjoittaneen tekemää arviota ei voida pitää riippumattomana arviointina, ellei kyseessä ole molempiin suuntiin anonyymi, ns. double-blind-review -arviointi.*

- Keskusteltiin määritelmän sanamuodosta ja siitä, onko vertaisarviointivaatimus C2-toimitustöissä tarpeen.
- Nykymääritelmän mukaan C2-kirjaus edellyttää, että teos sisältää (valtaosin) vertaisarvioituja artikkeleita (A3)
- Jos toimitettu (tieteellinen) kokoomateos on vertaisarvioimaton, eli sisältää vertaisarvioimattomia tieteellisiä artikkeleita (B2), ei C2-tyypitystä emoteokselle voi käyttää; B2-tyyppisten emoteos on tällöin tyyppiä D6.
- Keskusteltiin mahdollisuudesta merkitä myös B2-sisältöinen toimitettu kokoomateos tyyppiin C2

Päätös: Pohdittiin asiaa OKM:n Jukka Haapamäen kanssa ja päätettiin, että C2-tyypin vertaisarviointivaatimus on syytä (rahoitusmallin takia) edelleen säilyttää. Vertaisarviointimääritelmän sanamuotoa on kuitenkin syytä tarkentaa niin, että vertaisarviointivaatimuksella tarkoitetaan tyyppissä C2 nimenomaan toimitustyön sisällön ei niinkään itse toimitusstyön arviointia. (Teos on vertaisarvioitu. Teos sisältää (pääosin) vertaisarvioituja artikkeleita. / Teoksen sisältö on (pääosin) arvioitu.) Tarkennetaan määritelmän sanamuoto käsikirjaan.

- Taidealaryhmän [kokouksessa](#) (ke 13.1.) toivottiin kohdan "Pelkästään markkinointiviestintään tarkoitettuja julkaisuja ei raportoida." avaamista. Tarkoitetaan markkinointiviestintänä tässä pelkästään korkeakoulun omaa (=oman toiminnan promotointiin) liittyvää markkinointia vai myös esim. mainoksia, jotka kokonaan muun tahon tuottamia, mutta joissa korkeakoulun henkilö vain jsskn roolissa osallistuu.
 - Esim. graafikon tekemä esite Kaustisen musiikkijuhlille, musiikin esitys kaupalliseen tv-mainokseen.

Päätös: Yleinen tulkinta oli, että käsikirjan "pelkästään markkinointiviestintään" tarkoitetuilla julkaisuilla tarkoitetaan nimenomaan yliopiston/korkeakoulun oman toiminnan promotointiin liittyviä markkinointijulkaisuja (yliopiston omia esitteitä; opiskelijahakuihin liittyvät PR-tuotteet, tms.), ei esim. tv-mainoksia tai muita selkeästi ulkopuolisen julkaisujan tuotoksia, joihin korkeakoulun henkilö vain oman asiantuntijapanoksensa kautta osallistuu.

- **Kirjaukset jatko-opiskelijoille**

Onko käsikirjan ohjeistus tämän osalta selkeä?

"Yhteys korkeakouluun edellyttää, että tekijä on korkeakouluun palvelussuhteessa julkaisua koskevan tutkimus- ja kirjoitustyön aikana,

tai että korkeakoulu on voimavarojen ja työympäristön (laitteet, aineistot, tutkimusryhmä) tai ohjauksen kautta olennaisesti mahdollistanut julkaisun teon (esim. jatko-opiskelijat tai apurahatutkijat). Käytännössä yhteys korkeakouluun voidaan useimmiten todeta tekijän julkaisussa mainitseman affiliaation perusteella (eli tekijä mainitsee julkaisussa korkeakoulun nimen). On kuitenkin tapauksia, joissa tekijälle ei ole em. yhteyttä korkeakouluun, vaikka affiliaatitieto onkin mainittu julkaisussa tai tekijällä on yhteys korkeakouluun vaikka affiliaatitietoa ei ole mainittu julkaisussa. Korkeakoululla on vastuu tunnistaa julkaisuihin merkityistä affiliaatioista oikeat affiliaatit. Mikäli julkaisu ei sisällä tekijöiden affiliaatitietoja, kirjoittajan tulee todeta kirjallisesti olevansa palvelussuhteessa tai jatko-opiskelijana korkeakoulussa, taikka yhteys korkeakouluun tulee todeta henkilöstöjohtajan toimesta tai palvelussuhderekisteristä. Yliopiston jatko-opiskelijoiden kohdalla julkaisut kirjataan niiltä jatko-opiskelijoilta, jotka A) osallistuvat aktiivisesti jatkotutkinto-opetukseen ja B) ovat saaneet säännöllistä apurahaa vähintään 6 yhtäjaksoista kuukautta. Julkaisut kirjataan sille korkeakoululle jossa julkaisuun liittyvä tutkimustoiminta on pääasiallisesti tehty, vaikka tutkija olisi siirtynyt toiseen organisaatioon ennen julkaisun ilmestymistä." (3.2.2.7 Julkaisun tekijyys)

- Keskusteltiin tarpeesta selkiyttää jatko-opiskelijoiden tekijyyden määritelmää.
- Todettiin, että kyseisiä vaatimuskohtia A ja B on vaikea käytännössä verifioida. (Aktiivinen osallistuminen jatko-opintoihin; yhtäjaksoisen apurahan saaminen; esim. käykö, jos on 2 x 3 kk apuraha, mutta ei yhtäjaksoista?)
- Pohdittiin, voisiko ohjeistuksessa myös jatko-opiskelijoiden osalta riittää vain yliopiston "mahdollistamisen" vaatimus? (ja että julkaisun jatko-opiskelijan aiheen mukainen).
- Todettiin myös, että termi 'jatko-opiskelija' on vanhentava ja osin käytöstä poistuva. Käyttökelpoisempi termi olisi esim. tohtoriopiskelija.

Päätös: Viedään tämä asia eteenpäin (Minna Ala-Mantila/CSC; Jukka Haapamäki/OKM) ja kysytään, onko mahdollista selkiyttää jatko-opiskelijoiden tekijyydellä selvempään (ja helpommin verifioitavaan) muotoon.
(MLH: Tätä asiakohtaa ei ehditty kysyä kokouksen lopussa mukana olleelta Jukka Haapamäeltä tässä kokouksessa.)

- o **Tiedoksi myös taide- ja AV-alaryhmän kokoukset ja/tai käsikirjamuutokset**
Taidealaryhmän kokous ke 13.1.
I-alaryhmän kokous (AV-aineistot) pe 21.1.

• SSRN Electronic Journal / Social Science Research Network; ISSN 1556-5068

Miten tulee suhtautua SSRN-alustaan?

Kyseessä on Pre-print -arkisto (vrt. ArXiv), jolla kuitenkin on ISSN-tunnus. Listattuna myös Jufossa, Ammatillis-yleinen (OtherChannel) -lista; JUF O-tunniste: 63556428. Nykyisin myös DOI:t.

"SSRN is an open access research platform used to share early-stage research, evolve ideas, measure results, and connect scholars around the world." ; Sisältö kirjaa; pelkkiä tiivistelmiä tai esim. kokonaisraportteja. Sivuston sisältö on jaettu aihealakohtaisesti 'lehtiin', joilla kaikilla kuitenkin sama ISSN ("SSRN has one ISSN, 1556-5068, which covers all papers and eJournals.")

Sivusto on "periaatteessa" avoin, mutta ei kuitenkaan aina. Vaatii myös erillisen kirjautumisen.

Tutkija lataa aineistonsa itse, aineisto käy läpi toimittajan relevanttius tarkastuksen ja asiantuntijoiden aihekategorisoinnin. Tutkija voi halutessaan myös poistaa laittamansa sisällöt.

SSRN:n oma kuvaus:

Is SSRN a publisher?

Last updated on October 28, 2021

SSRN is a platform for the dissemination of early-stage research. We are not a peer-reviewed journal, and we do not publish or distribute hard copies.

Posting a paper to SSRN and/or distributing it in one of SSRN's eJournals does not make it Accepted or Published, it simply means that your paper is available for download on SSRN.

Eli kyseessä ei "oikea" julkaisukanava (julkaisijan omankaan määritelmän mukaan). Mutta ISSN kuitenkin ja Jufo-maininta on. Kohdellako kanavana vai ei?

Juulista katsottuna muutama löytyy. Kaikki vähän eri tyypeissä jotuen varmasti kirjavasta sisällöstä; oosa artikkeleita, osa kokonaisraportteja, jne.

Varsin usein esim. raportit on julkaistu alunperin jossakin kokonaan toisessa sarjassa (jolla siis oma ISSN) ja johon SSRN-alustan DOI suoraan (toki mutkan kautta) ei viittaa eikä SSRN-tietue edes avoin, vaikka alkuperäinen sitä olisi.

Esim.:

Maczulskij, T., & Viinikainen, J. (2021). *Personality and Public Sector Employment*. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos. ETLA Working Papers, 86. <https://www.etla.fi/wp-content/uploads/ETLA-Working-Papers-86.pdf> (Julkaisijan sivuilla avoin)

Sama SSRN-alustalla: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3789385 ; <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3789385>

Böckerman, P., Haapanen, M., & Jepsen, C. (2021). Dark Passage : Mental Health Consequences of Parental Death. IZA Institute of Labor Economics. IZA Discussion Papers, 14385. <https://docs.iza.org/dp14385.pdf> (Julkaisijan sivuilla avoin)

Sama SSRN-alustalla: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3855949 ; <https://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3855949>

Kahteen kertaan ei voi kirjata, jos kyse samasta (aiemmin toisessa kanavassa) ilmestyneestä julkaisusta. Mutta entä ne, jotka vasta submitattu, eivätkä vielä missään (varsinaisessa lehdessä/sarjassa) ilmestyneitä? Jolloin siis olisivat kokonaan uusia. Jos kirjaa vertaisarvioimattomana D-tyypin (mahdollisesti E-tyypin?) kanavana, estääkö/sekoittaako mahdollisesti myöhemmin ilmestyvän "oikean kanavan" esim. D4-tyypin raportin kirjausta, joka se siis todennäköisesti aivan sama?

Eli varsinainen ongelma siis tuo, **voiko SSRN-alustaa kohdella kanavana?** (vaikka ISSN ja vaikka Jufossa)
Kirjaatteko, jos tulee eteen? Jos, niin mihin tyyppiin?

Päätös: Päätettiin, että SSRN-alustaa ei kohdella itsenäisenä kanavana. (Ei, vaikka sillä on ISSN ja vaikka se on Jufossa; "OtherChannel"-kategoria: Jufo-id 63556428)

Katso myös: SSRN-kanavaa käsitelty aiemmin rinnakkaistallentamisen näkökulmasta ryhmän kokouksessa 22.2.2019.

- **ISSN vs. julkinen saatavuus ISSN ei takaa julkista saatavuutta**

Liittyy kohtaan [3.2.2.9 Konferenssijulkaisu](#) "Myöskään pelkästään konferenssin osallistujille jaettu julkaisu taikka ainoastaan verkossa rajoitetusti saatavilla olevat julkaisut eivät ole julkisesti saatavilla. CD-rom tai usb-muistitikku -muodossa jaettavilla julkaisuille ISBN-tunnuksen olemassaolo tarkoittaa julkaisun julkisuutta." Epäselvää ollut, voidaanko myös ISSN tulkita merkiksi julkisesta saatavuudesta? Ei voi. ISSN-keskukselta saadun tiedon mukaan ISSN-tunnuksen voi saada, vaikka julkaisuun pääsy on sallittu vain jollekin ryhmälle. Voi siis olla julkaisuja, joilla kyllä on ISSN, mutta jotka eivät täytä OKM:n kriteereitä julkisesta saatavuudesta. Ks. esim. [RENT](#) ; The ISSN number is : 2219-5572 (Note that the conference papers are only accessible by the registered participants) **Ei täytä vaatimusta julkisesta saatavuudesta; ei kirjata.**

- **Laajennettu tietomalli : posterit, abstraktit vs. aktiviteetit**

Pitäkö poster-julkaisun olla osa julkaistua Proceedings-julkaisua (Book of Abstracts; Book of Posters), että kirjataan Julkaisut-osioon? Jos vain "irrallisia" postereita, kirjataanko siinä tapauksessa Esityksiin?

Miten irrallinen poster eroaa esitelmästä? Esitelmät **Aktiviteetit**-osiossa (Aktiviteetti 3). Kirjataan molempiin? (puhe toiseen, poster-tuotos toiseen?)

Abstrakti yleensä kiinteä osa posteria - kirjataan molemmat?

Jos kyseessä on Poster-esitys, josta Proceedings-julkaisussa on julkaistu abstrakti ja tekijä sen esittää, mitä kirjataan?

Esim.

[LIBER 2019](#) : Posters and presentations (vain verkkosivuilla julkaistuja Poster-esityksiä)

[Book of Abstracts](#) : FENS Regional Meetings 2021 (julkaistu kirja)

[Book of Poster's Abstracts](#) : EPMA World Congress 2021 (julkaistu Poster-kirja, jossa kuitenkin vain abstraktit)

[AMS101 Annual Meeting](#), Virtual ; esitysten tallenteita, saatavilla verkossa 3 kk ajan ("*Sessions will be recorded and available for up to three months after the conclusion of the event*") ei varsinaista julkaisemista tai Proceedings-julkaisua. Abstraktina? Posterina? Esityksenä (Aktiviteetti)?

Kirjausprosessi pääsääntöisesti kevyempi. Eivät myöskään kuulu OKM:n tiedonkeruuseen eikä tietoja pääsääntöisesti yliopistoissa validoida.

Liittyy kuitenkin [Tiede ja tutkimus](#) -sivuston Tutkijan tiedot -näkyvyyteen, joten yhteisen ymmärryksen luominen lienee tarpeen.

Aktiviteettikoodisto:

<https://koodistot.suomi.fi/codescheme;registryCode=research;schemeCode=aktiviteetitjaroolit>

- Keskusteltiin tarpeesta määrittellä (edes väljät) reunaehdot uuden laajennetun tietomallin mukaisille tuotoksille.

- Todettiin, että tarkkojen kriteerien määrittäminen on mahdotonta, koska isossa osassa korkeakouluja tutkijat kirjaavat näitä itse eikä kukaan ei julkaisuja validoi. Että tutkijat itse voisivat päättää, mitä haluavat kirjata ja kummalle puolen (Julkaisut vs. Aktiviteetit) vai sekä että.

- Koska muutama korkeakoulu myös nämä kuitenkin (ainakin jossakin määrin) validoi/tarkistaa, toiveena toisaalta oli edes jonkinlaisten yhteisten suuntaviivojen määrittäminen. Mikä se voisi auttaa myös tutkijoita itseään ja helpottaisi myös ohjeistusta, jos tutkijat kysyvät, mitä kuuluisi laittaa mihin.

Johtopäätös: Ei linjausta tai päätöksiä tästä asiasta.

- **Tilakoodin 3 käyttö**

- Keskusteltiin mitä muita tuotoksia (paitsi esim. käännökset, uudelleenjulkaisut + laajennetun tietomallin mukaiset "julkaisunomaiset" tuotokset) yliopistot/korkeakoulut kirjaavat tilakoodiin 3.

- Esim. SYKE kirjaa D4-tyyppisten raporttien yksittäiset SYKE-tekijöiden artikkelit (jotka ne siis eivät OKM-raportoituja, mutta jotka halutaan näkyviin). Menevät tilakoodille 3 ja halutaan näkyvän Tiede ja tutkimus -sivustolla. Minna: Miten attribuutit taipuvat tähän?

- Kaiketi nyt osin myös ei-raportoituivat blogit, jotka myös ne haluttaisi Tiede ja tutkimus -sivustolle näkyviin myös. Attribuuttien muotokoodi '5=blogikirjoitus' ei nykyisellään tähän taivu; sisältää vain raportointikelpoiset blogit (=toimituskunta on).

- Kaiken kaikkiaan toiveena oli, että tilakoodia 3 voisi käyttää kaikkeen siihen ei-raportoitavaan, mitä ei OKM-raportoida, mutta minkä tutkija haluaa Tiede ja tutkimus -sivustolle näkyviin. Minna: Miten attribuutit taipuvat tähän?

Johtopäätös: Tilakoodin 3 käyttö vaatii tarkempaa keskustelua. Attribuutti-taulukko asettaa omat rajoituksensa: kaikelle pitäisi olla oma attribuutti. Toisaalta selvittävää, voiko laajennettua tietomallia ikään kuin rajattomasti laajentaa? Onko Tiede ja tutkimus -sivustolla (sivuston ylläpitäjien taholta) kriteereitä, mitä sinne halutaan?

Palataan tähän kysymykseen myöhemmin, konsultoidaan asiasta Minna Ala-Mantilaa.

- **Muut asiat**

- Taidealaryhmä etsii uutta vetäjää 1.4. alkaen. Lisätietoja: Suvi Pukero/Turun AMK

- Keskusteltiin tieteellisten julkaisutyyppien pakollisuuksista ja siitä, että jos julkaisulla ei ole ISBN ja/tai ISSN -numeroita, ei voi kirjata tieteellisenä tyyppinä, joissa niissä ISBN ja/tai ISSN pakollisia. Pakollisuuksia ei voi ohittaa, vaan tyyppi merkittävä (mahdollisesta tieteellisyydestä ja/tai vertaisarvioinnista huolimatta) alempaan tyyppiin, jossa pakollisuuksia ei ole (D/E).

- **Siirtymäaikataulu uuteen tietomalliin/VIRTA-yhteyshenkilökokous 10.12.2021:** "valmius uuden tietomallin mukaiseen tietojen toimittamiseen (attribuutit + avoin saatavuus) saavutettava vuoden 2022 aikana. Julkaisuvuoden 2023 julkaisut ilmoitetaan uuden tietomallin mukaan"

- Attribuutteihin liittyen esitettiin ajatus perustaa jo tässä vaiheessa uusi työryhmä pohtimaan mahdollista attribuuttimallin laajennusta. Työryhmän funktiona se, että koska vasta varsinaisessa käytössä huomaa, mitä mahdollisia muutostarpeita nyt määritellyissä attribuuteissa on (mahdolliset katvealueet), olisi olemassa työryhmä, joka käyttökokemusten myötä voisi uusia tarpeita heti pohtia. (Miika/JYU) Viedään ehdotus eteenpäin CSC:n Minna Ala-Mantilalle.

- **Seuraavan kokouksen ajankohta**

MLH ja Minna laittavat seuraavan kokousajankohdan 'sopivaan' kohtaan keväälle.

